

Stadsomroepersmuseum onder Zwolse taveerne

De Zwolse stadsomroeper Peter Vader (links) samen met Jos Piening van De Gezelligheid in het museum.

Hoort, zegt het voort! Zwolle is sinds kort een klein, maar wel bijzonder museum rijker: het Stadsomroepersmuseum. Het schitterende eeuwenoude gewelvenstelsel onder café De Gezelligheid aan het Gasthuisplein herbergt de persoonlijke collectie van stadsomroeper Peter Vader van Zwolle. Bellen, ratels, kleppers, uniformen en andere gebruiksvoorwerpen vertellen het verhaal van een oeroud fenomeen. Hoort, zegt het voort!

De stadsomroeper was eeuwenlang de bringer van het nieuws. Omdat veel mensen niet konden lezen werden omroepers ingeschakeld om gewichtige zaken wereldkundig te maken. Schout en schepenen bedienden zich van stads- en dorpsomroepers om belangrijke beslissingen of mededelingen te verspreiden, maar ook

berichten over geboorten en overlijden schalden tegen de gevels. Ook werd de omroeper ingeschakeld om reclame te maken voor aanbiedingen van de plaatselijke middenstand.

Toen de kranten kwamen, leek het gedaan met dit bijzondere verschijnsel. Lange tijd verdwenen de stads- en

dorpsomroepers inderdaad uit het straatbeeld, maar de laatste decennia is hierin verandering gekomen. De stadsomroeper is in een flink aantal gemeenten terug. Deels als folklore, maar vooral ook om op te treden als ambassadeur van stad of dorp. Een twintigtal heeft zich zelfs verenigd in het omroepergilde 'Eerste Vereniging

In het museum zijn diverse uitmonsteringen van omroepers te zien.

Stads- en Dorpsomroepers Nederland', die regelmatig concoursen houdt en een nationaal kampioenschap organiseert.

Kleurrijk kostuum

Peter Vader (52) werd in 1995 door toenmalig burgemeester Jan Franssen van Zwolle officieel in zijn bijzondere functie benoemd.

In z'n kleurrijke kostuum is Vader regelmatig in het Zwolse stadshart te vinden. Soms om te waarschuwen tegen zakkenrollers, soms voor het aankondigen van een evenement. Regelmatig zet de stadsomroeper bijzondere gebeurtenissen luister bij: hij vergezelt dan de burgemeester of een van de wethouders bij ont-hullingen of openingen.

Maar als lid van het Europese Gilde van Stads- en Dorpsomroepers reist Vader (hij werd in 2002 en 2003 Nederlands kampioen) ook de wereld over om mee te doen aan wedstrijden of festivals.

Die reizen staan aan de basis van het museum, want Peter Vader nam een schat aan bijzondere spulletjes mee.

(Ansicht)kaarten, boeken, beeldjes, ratels, bokalen, spraakwateren zoals Bellenmannenjenever uit België. 'Mijn huis puilde uit', vertelt de Zwolse stadsomroeper.

Beeldjes van historische Romeinse omroepers. Het eeuwenoude vak is in de Romeinse Tijd ontstaan.

Kroegentocht

Het bracht hem op het idee een museum te beginnen. De locatie was snel gevonden. Sinds enkele jaren verzorgt de Zwollenaar natuurlijk in omroeperkostuum voor de VVV een stadswandeling/kroegentocht, waarbij hij ook café De Gezelligheid aan het Gasthuisplein aandoet. Niet alleen voor een versnapering, maar ook vanwege het prachtige gewelvencomplex onder deze bekende Zwolse taveerne.

In deze sfeervolle ruimtes waren ooit bierbrouwers en leerlooiers actief en het leek Vader de uitgelezen plaats om zijn bijzondere collectie stadsomroepers curiosa in onder te brengen. Gastheer en -vrouw Jos en Hilde Piening van De Gezelligheid vonden het best en treden nu op als onbezoldigd suppoost. En tijdens de 'wandelingen met de stadsomroeper', waarmee de Zwollenaar een aantal keren in de maand bezoekers op sleeptouw neemt, doet hij natuurlijk ook z'n eigen museum aan. 'Het is natuurlijk een museum met een knipoog', zegt Vader, 'maar dat kan heel goed naast de meer serieuze instellingen als het Stedelijk Museum en de Fundatie.' Hij vertelt plannen te hebben voor een stadswandeling met als thema 'Waar een grote stad klein in kan zijn'. De stadstoer begint dan in het kleinste museum (het in 2006 geopende

Sinterklaasmuseum in de Assendorperstraat), via het kleinste huisje naar 't smalste steegje om te eindigen aan de bar bij De Gezelligheid. 'Een beetje ludiek', zegt hij, 'dat mag best. De wereld is al serieus genoeg.'

een modern heraut, die met een vleugje gein boodschappen brengt. Hij vindt het prachtig werk omdat hij letterlijk midden tussen de mensen staat. 'Directe communicatie, persoonlijk contact, dat vind ik heel belangrijk.'

Niet alleen door in uniform luid roepend over straat te gaan, maar ook door met initiatieven te komen en plannen te bedenken.'

Daarom is hij achter de schermen alweer bezig met nóg een museum: een

Carnavalsmuseum. Volgens Peter Vader is Zwolle de laatste halve eeuw uitgegroeid tot een echte carnavalsstad. Bij die status hoort in zijn ogen een museum met foto's, films en relikwieën uit de carnavalsgeschiedenis van de stad, die in deze bijzondere periode luistert naar de naam Sassen-donk.

Een opvallend attribuut is al binnen: het stationsbord waardoor het sinds de jaren zestig in de carnavaltijd voor iedere treinreiziger duidelijk is dat hij niet in Zwolle maar in Sassendonk is aangekomen.

Een geschenk van de NS. Peter Vader is nog op zoek naar een geschikte locatie. 'Maar die vind ik zeker.'

Het Stadsomroepersmuseum onder café De Gezelligheid is op afspraak te bezoeken.

Door stads- en dorpsomroepers gebruikte bellen ontbreken niet in het museum.

Bekende Zwollenaar

Peter Vader. Hij is een bekende Zwollenaar. Niet alleen omdat hij regelmatig in vol ornaat en met z'n bel op pad is om de boeren, de burgers en de buitenlui kond te doen van belangwekkende mededelingen of de stad doorkruist met toeristen in z'n kielzog. Vader is ook stadionspeaker bij FC Zwolle, artistiek leider van de CliniClowns ('echt ongelooflijk mooi en dankbaar werk, maar wel heel serieus') en eigenaar van een eigen bedrijf: Humor Consult.

Met Humor Consult geeft hij door heel Nederland workshops voor bedrijven, waarmee hij probeert meer humor op de werkvloer te bewerkstelligen. 'Humor is ongelooflijk belangrijk', zegt de stadsomroeper. 'De effecten van een gezonde lach worden schromelijk onderschat.' Als stadsomroeper is vader

'Directe communicatie, persoonlijk contact, dat vind ik heel belangrijk'

Het is een gruwel dat mensen in dezelfde kantoorruimte alleen nog maar per e-mail contact hebben. Geef mij dan maar de tijd van de stadsomroepers.'

Stad promoten

Ondanks zijn handelsmerk humor vat Peter Vader z'n taak uiterst serieus op. 'Ik ben officieel aangesteld om op een ludieke manier de stad te promoten. Dan moet je ook exposure voor de stad hebben, toegevoegde waarde bieden.

Maar wie er een koffie, wijntje of biertje drinkt wordt door gelegenheidssuppoost Jos Piening ook geen strobreed in de weg gelegd een kijkje in de gewelven te nemen. Het museum is ook eindpunt van Peter Vaders stadswandelingen.

- ◆ Roelof Tienkamp
- ⊗ Ruud Ploeg